№ 54. 18 žniŭnia 1916 h. Cena 5 fen.

HOMAN

BIEŁARUSKAJA WIŁEŃSKAJA CZASOPIŚ

WYCHODZIĆ DWA RAZY U TYDZIEŃ: U AUTORKI I U PIATNICY.

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty: na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 f., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycyi: M. Stefanskaja 23.

Cena abwieštak: na 4-aj staranie za radok drobnymi literami—25 fenig.; drobnyje abwiestki—pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

TELEHRAMY.

U aposzni moment.

Rumynski kryzis minuu.

SOFIJA. (W.T.B.). Za aposznije 4—5 dzion adnosiny miž Rumynijej i Boŭharyjej zrabilisia bolsz zhodliwymi. Panujuczyj u prawicielstwienych kruhach optymizm asnowan nia tolki na zroblenaj umowi ab abmieni tawaroŭ.

17 žniunia.

Zachodni front:

Niepryjacielski ahoń na zachodzi ad Widszed i na pałudni ad kanału Labasse dajszoŭ wialikaj siły. Paśla taho, jak ranicaj byli adbity silnyje anhlickije ataki na linii Owilje—Pozjer i na zachodzi ad lesu Furo, nadta wialikije siły anhliczan i francuzoŭ, paśla samaho zajadłaho abstrełu, pajszli u ataku. Szturm nie udaŭsia; hetak sama i piać atak francuzoŭ. Na zachodzi ad lesa Furo i na pałudni ad Marepa ŭwarwaŭszyjesia na naszy pazycii atrady worahoŭ wybity adtul z wialikimi stratami. Na pałudni ad Sommy, pry Belua francuzy ŭwarwalisia ŭ naszy piarednije akopy szyrynioj kala 500 metroŭ. Na ŭschodzi ad Belua i pry Estra worahi adbity.

Naabapoł Maasu sproby worahoŭ paśla silnaj artyleryjskaj padhatoŭki atakawać u lesi Szapitr adbity.

Uschodni front:

Zajadłyje ataki rasiejcoŭ, trywaŭszyje da noczy, na adrezku Baćkoŭ—Harbuzoŭ zusim adbity. Ataki worahoŭ kala Toŭstababy-Kańczaki niczoha nie dajszli. Uziaty ŭ pałon 154 rasiejcy.

U Karpatach uziata wiarszyna Staraja Obczyna.

Hłaunaja Kamanda Armii.

Paustańnie u Chiwie.

SZTOKHOLM. Chiwinski chan pryłuczyŭsia da paŭstaŭszych turkmenoŭ i padniaŭ usie plemiony Chiwy.

Z aposznich dzion:

15 žniunia.

Zachodni front:

Uczora pa-abiedzi anhliczanie iznoŭ atakawali na linii Owilje—Bazanten-le-Pti i wiali ataki z wialikaj zajadłaściu da poznaj noczy. Jany ŭwarwalisia ŭ toje-ž miejsco naszych akopoŭ, atkul my ich uczora ranicaj wykinuli. U inszych miejscoch czyślenyje, adzin za druhim szturmy krywawa adbity pierad naszymi pazycijami. Francuzy dwojczy paczynali swaje daremnyje ataki na fronci Morepa—Hem. U inszych miescoch—biez ważniejszych prypadkoŭ.

Uschodni front:

Rasiejskije ataki na adrezku Łuh—Grabierka adbity.

Armija hienerała v. Botmera na fronci Zborow—Koniuchi, la darohi Brezany—Potutory—Koczawa i kala Monasteržyska adbiła silnyje, czyślenyje ataki, zrabiŭszy rasiejcam straszeńnie ciažkije straty.

16 žniunia.

Zachodni front:

Bajewaja rabota na fronci Armantjer—Artua — znacznaja. U wakolicach Pozjer anhliczanie dalej daremna atakawali da ranicy. Nacznaja ataka na poŭnaczy ad Owilje adbita. Kala Mulen-su-Tuaw i na ŭschodzi ad Rejmsu francuzy prabawali iści ŭpiarod wialikimi siłami, ale byli adkinuty.

Uschodni front:

Ad mora da Dniestra—biez asabliwych prypadkoŭ. Pry Kisielinie ŭziaty ŭ pałon 1 aficer i 163 sałdaty. U Karpatach naszaje wojsko umacawałosia na wiarszyni Staraja Wipczyna.

Impieratar na fronci.

BERLIN. (W.T.B.). Impieratar iznoŭ wyjechaŭ na uschodni front.

Rasieja i Rumynija.

WIENA. Rumynskije hazety zawierajuć, szto pazwaleńnia na prachod rasiejskich wojsk cieraz rumynskuju ziamlu nielha ŭważać za naruszeńnie neŭtralnaści. Na heta treba atkazać, szto aświedomlenyje rumyny, badaj, tak nia dumajuć.

Paćwierdžajecca wiestka, szto niamiecki i aŭstryjacka-wenhierski pasły zajawili rumynskaj radzie ministroŭ, szto pazwaleńnie rasiejskamu wojsku prajści cieraz rumynskuju ziamlu nia hodzicca z neŭtralnaściu Rumynii.

Wajna na mory.

BERLIN. (W.T.B.). Adna z naszych padwodnych łodak 13 žniŭnia zatapiła ŭ kanali Lamansz anhlicki kontrminanosiec „Lassoo“.

BERLIN. (W.T.B.). Za miesiac lipień naszy padwodnyje łodki zatapili 74 parachody worahoŭ z ahulnaj jomkaściu 103.000 tonn.

Apraudańnie sajuźnikou.

ŽENIEWA. Paryžskije hazety kažuć, szto meta dalejszaho nastupleńnia na zachodzi — zadzieržać tamaka niamieckije dywizii i hetak dać rasiejcam iści ŭpiarod na ŭschodzi.

Prykaz anhlickaho karala.

LONDYN. (W.T.B.). Karol wydaŭ prykaz pa armii, szto sajuźniki nie pałožać aružža, pakul jany nie pierewažać.

Za prykładam rasiejcou.

LONDYN (W.T.B.). Minister-prezydent Askwit padaŭ u Nižniuju Pałatu prajekt ab rospusku parlamentu da 31 maja 1917 hodu.

Aŭstryjackije apawieszczeńnia.

WIENA. (W.T.B.). 14/VIII. *Rasiejski front:* Na pałudni ad Dniestra —biez asabliwych zdareńnioŭ. Kala Marjampola, Załoža, Horozianki — miejscowyje ataki. Kala Kaczowaj, Aŭhustoŭki i Zborowa naszy bataljony adbili czyślenyje ataki rasiejcoŭ. Uziaty ŭ pałon 300 dusz. Armija Bem-Ermoli pry Padkamieni adbiła masowuju ataku. Ziemla pierad naszymi pazycijami zasypana trupami rasiejcoŭ. Razwiwajucca nowyje bitwy. Kala Hulewicz, na Stochodzi, i na poŭdni ad Stobychwy adbity rasiejskije sproby nastupleńnia.

Italjanski front: Adbity siem silnych atak u dalinie Walone. Wiarszyny na ŭschodzi ad Gerca silna abstreliwalisia artyleryjskim ahniom. Na adrezku Sugana naszym ahniom adbity dźwie ataki.

U naczy s 13 na 14 latuczyje eskadry atakawali wagzał Ronszi, Wermiljano i San-Kasjano, zakidaŭszy ich udaczna bombami. Usie aeropłany wiarnulisia nazad.

WIENA. (W.T.B.). 15/VIII. *Rasiejski front:* Na zachodzi ad Mołdawy—dalejszyje udaczy. Uziaty 600 pałonnych i 5 kulemiotoŭ. Na pałudni ad Tatarowa naszy bataljony pierad pierewažywajuczymi rasiejskimi siłami adyjszlisia na swaje daŭniejszyje pazycii u Tatarskim jary. Kala Stanisławowa i Jezupola armija v. Kewesa abdiła paadzinokije ataki. Kala Horozianki worahi cełу dzień szturmawali nasz front. U inszych miejscoch jany szturmawali sześć razoŭ, ale ŭsiudy byli adbity s straszeńnie wialikimi stratami.—U armii v. Bem-Ermoli rasiejcy, razbityje pry Padkamieni, spynili dalejszyje ataki. Na Wałyni biez znaczniejszych prypadkoŭ.

Italjanski front: Italjancy dalej atakawali na fronci Sakama—Merma i na adrezku Wippach—Łochwica. naszaje wojsko krywawa adbiło massowyje szturmy — szmat dzie sztykami, i ŭsiudy udzieržało swaje pazycii. Kala Pławy i Zahory, a tak sama ŭ Dołomitach adbity ŭdary worahoŭ.

WIENA. (W.T.B.). 16. VIII. *Rasiejski front:* (hl. niamieckaje apawieszczeńnie s taho-ž dnia)

Italjanski front: Na adrezku Gerca worahi iznoŭ wiali zajadłyje ataki na fronci Salkan—Wertojba. Bliżka ŭsiudy szturm byŭ užo adbity ahniom. U paadzinokich miejscach italjancam udałosia ŭwarwacca u naszy piarednije akopy, ale skora jany byli wykinuty adtul kontratakaj. Hetak usie pazycii astalisia ŭ rukach naszych wojsk, katoryje zrabili italjancam nadta mnoha szkod. Uziaty ŭ pałon 480 dusz, miž imi padpałkoŭnik i 7 inszych aficeroŭ; zdabyty 6 kulemiotoŭ i 2 minamioty. Kala Zahory nastupleńnie italjancoŭ zadzieržałosia pierad naszymi zaharadziami. Na fronci Monte Cebio—Monte Interrotto—znacznaja artyleryjskaja i minnaja rabota.

U naczy s 14 na 15 žniŭnia naszy latuczyje eskadry atakawali Walonu. Usie latuny wiarnulisia nazad.

Kaniec telehram na 4 stranicy.

Samaczynnaść wioski.

Pad toj czas, jak za 75 wiorst ad stalicznaho miesta naszaho Kraju, Wilni, dzień u dzień hrymiać harmaty i lijecca kroŭ czeławiecza, — nia može być hutarki ab normalnym hramadzianskim žyćci. Ruch cywilnaj publiki z wajennych pryczyn wielmi ahraniczen; pacztowyje znosiny — hetak sama. Dyk nia dziwa, szto miesto — hety centr kulturnaj raboty Kraju — nia može ŭ daŭniejszaj miery absłužywać wioski i miasteczki, katoryje hetak pawinny swaimi siłami i swaim adumam zdawoliwać swaje patreby.

Hetak my pieražywajem stan poŭnaj decentralizacii hramadzkaho žyćcia Kraju. Stan hety dla naszych wiosak i miasteczak — nowy, nieznajomy: jany prywykli ŭsio atrymliwać z miesta, brać adtul duchoŭnuju strawu, palitycznyje nakazy. Usie hramadzkije orhanizacii, tawarystwy, partii i t. p. — usio heta toŭpiłosia ŭ horadzi, dzie najbolsz źbirałosia intelihientnych sił, i wioska samabytnym žyćciom žyć nie prywykła.

Ciapier usio źmianiłosia. I czym miensz kulturnych sił maje wioska, tym bolsz pawinnaściej i zadacz uskładaje na ich žyćcio. Heta prymuszaje wiaskowych intelihientoŭ szukać apory u samym narodzi — ŭ szeraj massie, szukać miž siermiažnikami pamocznikoŭ i supracoŭnikoŭ.

Choć i ciomny nasz narod, aletki badaj u kožnaj wakolicy možna znajści i pad sałamianymi strechami ludziej razwažnych, dumajuczych, katoryje mohuć karysna pracawać u hramadzkaj raboci. Jak ni biezpraŭnaja była wioska pad maskalami, a ŭsio-ž taki jana mieła niejki cień samaupraŭleńnia, mieła swaje sielskije i wałasnyje schody, wybirała swaich uradowych asob — starast, starszyn. Praŭda, redka schodu ŭdawałosia ababrać za swajho „starszaho“ czeławieka hodnaho hetkaho wybaru: najczaściej „wybiraŭ“ ziemski, abo... harełka! Ale zaŭsiody, bywała, bolsz ćwiarozyje haspadary razwažali i abdumywali sprawy swajej wioski i wołaści, i ŭ inszych miejscoch, nia hledziaczy na „haścincy“ i harełku, nia hledziaczy na starańnie ziemskaho naczalnika, im udawałosia wybrać karysnaho, szczyraho czeławieka.

Kožyn intelihient u wioscy pawinien parupicca ab toje, kab pryciahnuć lepszych ludziej s-pamiž sielan da supolnaj raboty dziela hramady, i najwialikszaja zadacza jaho — *umieć znajści* takich ludziej. Dyj sami jany nie pawinny ahledacca na toje, kab ich niechta paklikaŭ: chto tolki duž, chto czuje ŭ sabie dawoli sił da raboty, nichaj zhurtuje nawakoł siabie swaich adnadumcoŭ, nichaj nia ždže na druhich, a sam parupicca i ab szkołu dla wiaskowych dzietak, i ab inszyje patrebnyje sielanam reczy.

Rasiejcy prywuczyli nas „bajacca ŭłaści“. Hetaho strachu para pazbycca: jakaja-b ni była ŭłaść u nas ciapier, jana tak sama, jak narod, zacikaŭlena tym, kab pa wioskach byŭ dobry ład, kab ludzi biez nawuki nie dziczeli. I z hetaho boku, treba dumać, narod nie pawinien spatkać praszkod u zdawoliwańni swaich najpierszych patreb.

Nichaj že wioska pakaže, szto jana žywie, szto može sama upraŭlacca saboj, — a kali i nia može, bo za maskalami nie nawuczyłasia, dyk nichaj wuczycca brać swaje sprawy u swaje ruki: jak i dla nas pryjdzie szczasny dzień woli, my pawinny być hatowymi pryniać jaje i wykarystać, jak naležyć.

I. Mieleszka.

Dwajnaja ihra.

U tym czasi, kali ŭ nas kipić tworczaja rabota hramadzianstwa nad budawańniem nowaho žyćcia Kraju, — tam, za linijej frontu, na biezmiežnych abszarach Rasiei ŭsio trywaje pa-staramu. «Tak było, tak budzie!» — hetyje słowy stanowiać samaje sumnaje prarocztwo dla ŭsich narodoŭ, katoryje znachodziacca pad panawańniem Rasiejskaj dzieržawy.

Dawoli praczytać wiestki, katoryje prynosiać hazety z Rasiei, i ŭsiudy toj samy bieznadziejny ton: «tak było, tak budzie». Jarki abraz hetaho pałažeńnia daje pramowa czlena Hasudarstwienaj Dumy, Januszkiewicza, „trudawika“, predstaŭnika litoŭskaho narodu.

Z rezkaj krytykaj wystupiŭ Januszkiewicz užo nawat nia tolki proci prawicielstwa, katoraje uporna idzie pa darozi reakcii, ale i proci predstaŭnikoŭ taho kirunku ŭ rasiejskim hramadzianstwi, katory daŭniejszaje swajo znamia liberalizmu źmianiŭ na nacyonalizm.

Tak-zwany „postupowy błok“, katory u swajej prahrami pastawiŭ umiarkawanyje reformy ŭ liberalnym duchu i wyzwaŭ hetym niezdawolstwo reakcyjnaho ministerstwa, jak akazywajecca, wiadzie dwajnuju ihru. I hetu ihru raskrywaje u swajej pramowi litoŭski deputat.

„Adzin z duchoŭnych kiraŭnikoŭ „błoka“, P. N. Milukow, buduczy u Sztokholmi, skazaŭ szwedam, szto ŭnutrenyje sprawy ŭ Rasiei adyjszlisia na druhi plan. «Nasza pucieWodnaja zorka ŭ hety momant — kazaŭ jon — heta Dardaneli». Jak baczycie, adno haworycca dla zahranicy, druhoje — dla swaich wybarszczykoŭ. Tut liberały kažuć ab patrebi reform, a zahranicaj — ab tym, szto hłaŭnuju metu stanowiać Dardaneli, dy szto ŭsie liczać swaje unutrenyje nacyonalnyje i palitycznyje sprawy sprawami „druhoha razradu“. U parlamenckaj delehacii (katoraja abježdžała stalicy sajuznych dzieržaŭ) byli i predstaŭniki nacyonalnaściej: predstaŭniki polskich wialikich panoŭ, predstaŭnik litoŭskaj buržuazii — litoŭskaho klerykalizmu i liberalizmu; ale tam nima predstaŭnikoŭ ani rasiejskich, ani litoŭskich, ani polskich demokratoŭ“.

Na wialiki žal, demokratycznyje siły ŭ Rasiei, na katoryje Januszkiewicz uskładaje nadzieju, lisznie słabyje. Zaŭsiody słaba orhanizawanyje, jany byli jeszcze bolsz raspyleny wajnoj, kali miljony ludziej byli ŭziaty ŭ czynnuju armiju, kali czysło zabitych dajszło $1\frac{1}{2}$ miljona dusz, kali 1.146.000 zdarowych, dužych ludziej abiarnulisia ŭ kalek na ŭsio žyćcio. Kolki lepszych ludziej pahibło ŭ hetaj wajnie, kolki jeszcze pahibnie? Hetaho nie paliczysz. Ale rady czynnych demokratycznych sił u Rasiei straszeńnie paredzieli, i nadzieja na toje, kab jany zdaleli u bližejszaj buduczynie zdabyć wolu dla ŭsiaho swajho narodu, wielmi słabaja... A ŭsio toje, szto abiecujuć rasiejskije liberały z Milukowym na pieradzi, heta — pawodłuh zajawy Januszkiewicza — „niczoha surjoznaho nia sulić“.

Ab pałažeńni na fronci.

4 žniŭnia, kali pałažeńnie Lwowa liczyli dawoli niapeŭnym, my pisali:

«Ciapier nima nijakaj asnowy dla pesymizmu: niamiecka-aŭstryjackije wajennyje ŭłaści zrabili ŭsio, kab ustrymać rasiejcoŭ i abaranić ad ich Lwoŭ. Možna śmieła skazać, szto stalicznaje miesto Ukrainy nia ŭbaczyć u sabie zaklatych worahoŭ ukrainskaho narodu. U najbližejszym czasi, treba spadziewacca, heta paćwierdziać naśpiewajuczyje zdareńnia».

Cieraz dzień paśla hetaho Hindenburg byŭ naznaczen hłaŭnakamandujuczym i na Wałynskim i Halickim frontach. Zroblenyje im kroki dajszli taho, szto rasiejcy za aposznije tydni dalejszaj udaczy proci Lwowa nia mieli. Heta pryznaŭ i samy zdolny rasiejski hienerał, Ewert, katory skazaŭ žurnalistam, szto z naznaczeńniem Hindenburga rasiejcy spatykajuć niazłomny adpor pry swaich sprobach prarwacca na Lwoŭ. U samaj Haliczynie, pawodłuh hazetnych wiestak, usio bolej uzrastaje wiera, szto rasiejcy nia tolki nia dojduć da Lwowa, ale i buduć prymuszeny zusim pakinuć Haliczynu. Nastrajeńnie u Lwowi, byŭszaje raniej pesymistycznym, źmianiłosia.

Ciapier, kali nastupleńnie armii Brusiłowa ŭžo treba liczyć zakonczenym, možna razhladziecca i ŭ nastupaŭszych siłach. Na krajnim paŭnocznym kryle frontu Brusiłowa staić armija hienerała Lesza, stajaŭszaja pierad nastupleńniem na poŭnaczy ad Pinskich bałot, pierawiedzienaja paśla adtul i addadzienaja pad kamandu Brusiłowa. Ciapier jana staić na poŭnaczy ad Łucka. Jana razam s samiežnaj pałudziennaj armijej Kaledina naciskaje na Kowel. Bitwy na Stochodzi, ab katorych uspaminali aposznije wajennyje apawieszczeńnia, wieł a armija Lesza. — Na adrezku Brodo ŭ staić armija Sacharowa. Jej i była dadziena zadacza prarwacca na Lwoŭ. U paczatku nastupleńnia Brusiłowa jana dajszła znacznaj udaczy i, miž inszym, zaniała Brody. Paśla swajho naznaczeńnia hłaŭnakamandujuczym i na hetym fronci Hindenburg dajszoŭ taho, szto armija Sacharowa, nia hledziaczy na szalonyje achwiary, dalej upiarod nie idzie. Czaćwiortaja armija na hetym fronci — heta armija Szczerbaczowa na Dniastry. Lewaje kryło Brusiłoŭskaho frontu stanowić armija Leczyckaho.

Nastupleńnie Brusiłowa, jak my ŭžo skazali, mieło spiersza znacznuju udaczu, zawajowanuju nialiczenymi achwiarami ludźmi. Brusiłowa liczać za adnaho s samych enerhicznych rasiejskich hienerałoŭ, i rasiejskije hazety nie raz wykazwali žadańnie, kab jon spatkaŭsia z Hindenburgam. Ciapier heta nastupiło.

Świńni i barany.

Słaŭny kronikar Čyn-Čyna-Po-Čytaj,
Što s prad tysiačy hadoŭ apisywaŭ Kitaj,
Sam bačyŭ i apisaŭ zdareńnie,
Što ciapier trudna jamu dać wiery,
Ale pisaŭ praŭdu, pawedle sumleńnia,
Dy na ŭsio heta pakinuŭ papiery.
I woś što jon piše:
U daŭnyje časy
Panawali nad krajem dwa świnapasy
I, padzialiŭšy na dwoje ŭsie łany,
Adzin paświŭ świńni, a druhi barany.
I... jak usiudy na świecie wiadziecca,
Swarylisia czasta pry kožnaj pryčynie:
Toj kaže, što baran badziecca,
A toj, što bulbu čysta zryli świńni.
Žyli jany hetak hadoŭ mnoha, mnoha,
Pakul świnar zdradna nie zabiŭ druhoha
I, zbryzhany kroŭju zabitaho blazwińnie,
Sahnaŭ u adno stada da baranoŭ świńni.
Nie kaniec na hetym:
Abodwy narody
Nijak nie zžylisia, nie pryjšli da zhody;
Pad adnym byli choć samaŭładnym panam,
Usiož świnia—świnioj, a baran—baranam.
Świnia łyčam ryje i usia u kale,
A baran rahaty łob trasie zuchwale
I nie prynimaje świnara za pana,
A świniej minaje, ja^k taho šatana.
Świnar zazławaŭsia i pasłaŭ padpaskaŭ,
Kab kožny biŭ awiečak, kolki budzie łaskaŭ,
Až pakul awiečka staniecca świnioju,
Ležać budzie ŭ bałoci i rycca u hnoju.
Sam świnar, zajšoŭšy na wyhan zabrany,
Ubačyŭ, što świńniej mała, a usio barany...
Až zdryhnuŭ sa złości i sa strachu razam
I świniej pacies̆yŭ woś takim ukazam:
„Pierewiarnuć uwieś narod: baranoŭ u świńni,
A chto nie paddasca, nichaj marna zhinie“.
I kazaŭ świniam najmudrejšym
Sabrać papiery samy najdaŭniejšy,
Na katorych by pradzied padpisaŭsia,
Što świet kaliś byŭ świnski, — ad świni pačaŭsia
I awiečki byli świńmi, jak i ŭsie świńni,
Awiečkami-ž stali praz toje jadynie,
Što pastyr byŭ łahodny, žyli u raskošy,
Zarasła im woŭna, nie zaznali wošy,
Šarscina ablezła, a wyraśli rožki
I hołas zmianiŭsia i fihura... troški...
A mudryje świni tak pastanawili:
„Świet kaliś tolki dla świniej stwaryli,
„A świnar jość pan na świeci jadyny;
„Chto-ž nia wieryć, ci nie rady,—nichaj zhinie“.
Zatym wyjšoŭ ukaz na baranoŭ nowy:
„Chto z rahami ubačyć barani hałowy,
„Ci pačuje hołas baraniaho narodu
„I daniasieć padpaskam,—woźmie naharodu,
„A rahaty hałowy kat im pazrezaje,
„Chiba što baran sam toje pryznaje,
„Što świńnioj byŭ z rodu i świńnioj zastanie...“
Za hetym ukazam daŭ druhi na awiečki,
Kab, chto woŭnu maje, nia śmieŭ by nikoli
Pić wady ni s krynicy, ni z rečki
I nie paświŭsia ni ŭ lesi, ni ŭ poli,
Chiba świniej dziesiatak prysiahnie,
Što taki-to, choć chodzić ŭ aŭčyni,
Awiec nienawidzić, za świńniami ciahnie
I ŭ dušy świńnioju i žywie jak świńni.
Paśla ukaz trećci: „Chto tolki adzawiecca
„Hołasam baranim, choć i chto z jahniatak,
„Padpaski pawinny hetakaj awiečcy
„Rwać skuru na cieli s haławy da piatak,
„A kali i pośle świnioj nie zakwiknie
„I ješče raz beknie, to rwać tamu cieła,
„Za treććim—łamać kości, pakul nie prywyknie
„Rohkać pa świniačy!“
Tak to było dzieła,
Sudny dzień nastaŭ awiečaj družynie,
Šybianicy hnucca, pole čyrwanieje
Ad krywi biazwinnych;—tysiačy ich hinie
Z hoładu, s prahnieńnia, a druhich zładziei
Pazhaniali ŭ puščy dla wiečnaj zahłady.
A što zastalisia — biez usiakaj rady:
Pazbiwany rohi, abholena woŭna;
Brodziać, jak durnyje, pa rodnamu polu,
Dzie nima trawinhi, bo ŭžo świńniej poŭna;
Jany tolki stohnuć s hoładu i z bolu
U ziamlicy rodnaj s hnojem pierarytaj.
Woś hetak to piše
«Čyn-Čyna-Po-Čytaj».

Pieratłumačyŭ z Bartelsa

Franc. Boh.

Treba dumać, szto i ŭ Rasiei aposznije zdareńnia wyzwali pierakonańnie, szto żaleznaja ściena, katoraja baronić Lwoŭ, nia budzie złomlena, i stalicu Haliczyny ŭbaczuć chiba tolki pałonnyje rasiejcy.

U Wilni i wakolicach.

× **U Kalwaryju.** Dzieci z usich piaci wilenskich biełaruskich szkoł u druhuju niadzielu, 27 żniŭnia, iduć u Kalwaryju razam s swaimi wuczycielami i wuczycielkami. Da ich pryłuczajucca i kursisty z biełaruskich wuczycielskich kursoŭ.

× **U Rabotnickim Klubie** (pry Warońniaj, b. N.-Chersonskaj wul.) ładzicca dawoli bahataja biblioteka. Knižki jość u rożnych mowach. Miż inszym, budzie i addzieł biełaruskich knih.

Ciapier idzie rabota nad uparadkawańniem sabranych knih, układańniem katalohu i insz.

× **Pomacz lekami.** Apteka pry Ambulatoryi T-wa lekarskaj i spażyŭnaj pomaczy ad paczatku hetaho hodu da 27 czerwienia wydała darma leki chworym pawodłuh 5418 receptoŭ. Pawodłuh miesiacoŭ wydawalisia leki hetak:

u studni — 277
u lutym — 932
u marcy — 978
u krasawiku — 760
u mai — 1082
u czerwieni — 1389.

Z hetaho czysła czlenam rabotnickich prafesyonalnych orhanisacij wydany leki pawodłuh 914 receptoŭ roznych daktaroŭ. Pa miesiacoch receptoŭ wydano było:

u lutym	—124 żydom,	127 inszym nacijam.	
u marcy	— 84	„ 124	„
u krasawiku	— 64	„ 67	„
u mai	— 75	„ 81	„
u czerwieni	— 82	„ 86	„

U heta nie ŭpisany czleny prafesyonalnych orhanizacij, katoryje brali darma leki pawodłuh receptoŭ doktara ambulatoryi.

× **Miestowyje padatki** pramysłowyje, z nieruchomaściej i z arendy razłożeny ŭ padatkowych spisach, katoryje można prahledać ad siahońniaszniaho dnia praz dwa tydni u addzieli padatkoŭ, Dominikanskaja 2. Za pierszaje paŭhodu treba apłació padatki ŭraz że, a za druhoje—1 kastrycznika. Żalicca na nieprawilna naznaczeny padatak można praz czatyry tydni Niamieckamu Hradanaczalniku.

× **Spekulacija z małakom.** Za aposzni czas adznaczywajucca ŭsio czaściej sproby naruszyć taksu na małako. Uważajuczy, szto s pryczyny kiepskaj jeży matki z dziaćmi pry hrudziach prymuszeny aposznich karmić małakom ad karoŭ, hetkije sproby treba surowa asudzić.

Miż inszymi, za heta pakarany hetkije asoby: sielanin Stanisław Bielaŭski ŭ Niemieży, Stanisłaŭ Subocz u Powiełkach, Ihnat Bombul u Niemieży, Wincenty Stecki ŭ Lipkach, Jazep Tamaszewicz u Matyszyszkach, Jan Raszewicz u Zadworcach, Zofija Jancewicz u Jodziszkach, Anton Staszeŭski ŭ Solenikach, Michał Szyha ŭ Miadźwiedziach.

Najwyszejszaja taksa za kwartu małaka ustanoŭlena, jak wiadoma, 36 fen.

× **Skupka miodu i wosku.** Pa zahadu Hłaŭnakamandujuczaho na Ŭschodzi Niamieckaje Upraŭleńnie kuplaje praz swaje urady dla skupki miod biez wosku pa 1 m. da 1 m. 30 fen. za niamiecki funt. Miod s woskam — ad 90 fen. da 1 m. 20 fen. Wosk — ad 80 fen. da 1 m. 10 fen.

× **Prośby ab cukry.** Niamiecki Hradanaczalnik pawiedamlaje, szto ŭsie dalejszyje prośby ab pradaży cukru nia buduć zdawoleny. Nia buduć mieć siły i zawiereńnia daktaroŭ ab patrebi cukru dla chworych. Chworym u balnicach buduć dawać cukier u małoj miery.

× **Kurs rubla.** Oficyalny kurs—1 m. 75 f.; u bankach za rubiel pry pradaży dajuć 1 m. 89 fen., pry kupli—1 m. 93 f.

Pazyczkowaja kasa biare 6%.

× **Pażar.** Pry Ostrobramskaj wulicy u haścinicy Szwejcaryja paczausia a 3 h. 15 minut rana pażar; z niewiadomaj pryczyny zaharelisia złozenyje reczy: matracy, siańniki. Pażarnaja, pawiedomlenaja praz haradzkuju miliciju, u skoraści pażar patuszyła pry pomaczy adnaho nasosu.

Sajuz kwaterantoŭ.

U niadzielu, 27 żniŭnia, a 2 hadzinie ŭ dzień u sali b. „Paleskaho Kružka“ pry Warońniaj (b. N.-Chersonskaj) wulicy adbudziecca ustanoŭczy schod Sajuza Kwaterantoŭ.

Sajuz hety, jak my ŭżo pisali, zaćwierdżen prynależnaj ułaściu. Da jaho może pryłučacca kożyn, chto najmaje haspodu ŭ czużym domie,—biaz rożnicy wiery i nacii.

S pryczyny taho, szto kwaterantoŭ u naszym horadzi mnoha tysiacz i razsyłać usim zaproszeńnia nima nijakaj mahczymaści, ustanoŭcy prosiać usich achwoczych zapisywacca zahadzia i atrymać samomu pawiestku u adnym z niżej pisanych miejsc;

1) u Biełaruskim Klubie, Wialikaja wul. 86, ad 7 da 8 hadz. wieczeram;

2) u Bibliotecy „Znańnie“, Wilenskaja 33, ad 3 da 5 hadz. u dzień;

3) u Kooperatywie „Rabotnik“, W. Pohulanka 8, ad 11 da 2 hadz.;

4) u Kooperatywie „Thoras Akodesz“, Zawalnaja 33, ad 9 da 2 hadz.;

5) u litouskaj kniharni Piaseckaj-Szłapelis, Dominikanskaja 13.

Pawiestki nadrukowany u-wa ŭsich krajowych mowach. Ŭchod na ustanoŭczy schod tolki pa pawiestkam.

Paradak dnia na schodzi: 1) czytańnie statuta i 2) wybary uradu i rewizyjnaj kamisii.

Dziela znajomstwa szyrejszaj publiki s statutam Sajuza drukujem hłaŭnyje punkty jaho:

§ 1. Dziela abarony ekonomicznych i prawawych interesou kwaterantou haspod i meblowanych pakojou u Wilni, a tak sama dziela palepszeńnia hygijenicznych i kulturnych umou ich życcia orhanizujecca «Sajuz kwaterantou haspod i meblowanych pakojou miesta Wilni».

§ 3. Kab dajści wyszejpisanaj mety, Sajuz

a) apracowywaje i uwodzić u życcio normalnuju prawawuju umowu ab najomi haspod;

b. szukaje sposabou dla uładżeńnia sporak pry umowach miż haspadarami damou i kwaterantami ich haspod i meblowanych pakojou.

c) spauniaje czynnaści pasrednickaho suda;

d) orhanizuje kantoru dla szukańnia haspod dla swaich czlenou;

e) zdabywaje hroszy dziela budouli damou s tannymi haspodami;

f) atkrywaje biuro jurydycznaj i lekarskaj pomaczy;

g) wydaje czlenam biezpracentnyje pazyki i padmohu u prypadku chwaroby i t. p.;

h) żbiraje ad czasu da czasu wiedamaści, patrebnyje dziela wyjaśnieńnia miery i pałażeńnia popytu na haspody;

i) baronić interesy swaich czlenou pierad sudom cieraz dawierenych ludziej i u sprawach sajuza znosicca s paadzinokimi asobami i ustanowami;

k) atkrywaje biblioteki, ustraiwaje lekcii ab hygijenie, wydaje sprawacznyje broszury i abwiestki ab sprawach haspod zhodnie z ustanoulenymi zakonami;

l) pawodłuh patreby atkrywaje addzieły;

m) sazywaje ahulnyje schody swaich czlenou, schody paadzinokich hrup i publicznyje zasiedańnia, kab pryciahnuć nowych czlenou, zhodnie z ustanoulenymi zakonami.

§ 4. Czlenami sajuza mohuć być usie hramadzianie miesta Wilni, nie zapeckauszyje swajho imi, katoryje nie waładziejuć damami i nie upraulajuć imi, nie niżej 18 hadou wieku, biaz roznicy wiery i nacii, mużczyny i żanki.

§ 9. Czleny sajuza płaciać ustupnuju płatu—1 marku i szto-miesiac pa 50 fen. Urad maje prawo rabić miż czlenami zbory hroszy na specyalnyje mety—dziela prawiadzieńnia u życcio jurydycznaj pomaczy, orhanizacii bibliotek i inszych ustanou, pakazanych u statuci.

§ 15. Urad, katory składajecca nia miensz, jak s 7 czlenou i 3 kandydatou, wybirajecca na ahulnym schodzi na ½ hodu, ale ahulny schod może pastanawić żmianić jaho i raniej.

§ 20. Nadzorczaja rada składajecca s 5 czlenou i 3 kandydatou i wybirajecca na ½ hodu.

Pad statutam padpisany ustanoŭcy—predstaŭniki ŭsich krajowych nacij: M. Szymanowicz, R. Gincburg, A. Łuckiewicz, A. Jakutis, P. Hołubowicz, A. Binsztejn, M. Berlin.

ZUSIAHO KRAJU.

Hrybny hod.

HRODNA. S pryczyny daždžoŭ sioleta niezwyczajna uradzili hryby. Ich treba wykarystać—nawat i tyje sarty, katorych ludzi nie jaduć: ich achwotnie spażywajuć świńni, kury i ryby. Dla świniej ich treba hatawać ad 10 da 20 minut.

Nieszczasnaje zdareńnie.

HRODNA. U Niomani u tuju subotu utanuu Władysłau Zanieuski, z Nowaj Kolonii. Jon s swaim synam i trejcim czeławiekam pierawozili cieraz reku dwa miachi żyta. Łodka pierewiarnułasia, i Zanieuski utanuu.

Areszt spekulanta.

BIEŁASTOK. Palicija aresztawała skupszczyka ptactwa, katory jeździŭ za horad i dziela spekulacii pierejmaŭ ptactwo u sielan, wiozszych jaho ŭ miesto.

Kraža żyta.

NOWAJA WIEŚ. U dwoch sielan ukrali ŭ poli żyto: u adnaho—27 snapoŭ, a u druhoha — 10. Złodzieja skora znajszli: u jaho byli try pudy (centner) ukradzienaho żyta.

Pedagogicznyje kursy.

SUWAŁKI. Na atkrytyje tut trochmiesiacznyje pedagogicznyje kursy dziela praktycznaj pedagogiki zapisałosia 100 dusz, ale pryniaty mahli być tolki 40.

Prykaz ab czystaści.

SUWAŁKI. Pawietowy naczalnik daŭ prykaz, kab cyrulniki czaściej myli ruki. Zabaronieno używać walcowyje szczotki. Naahuł, zahadywajecca samaja akuratnaja czystaść. Za niesłuchmianaść pierszy raz buduć karać sztrafam hraszmi, druhi raz—zakryćciem predpryjemstw.

Pradaża cukru.

SUWAŁKI. Pawietowaje upraŭleńnie pradaje tut cukier na chlebowyje karty pa 1 fanci na duszu.

Nialetnije prastupniki.

SUWAŁKI. Tut spajmali bandu, katoraja rabiła fałszywyje hroszy. Ŭ joj byli chłopcy ad 14 da 20 hadoŭ. Jany rabili z woława manety pa 5, 10 i 50 fenigoŭ.

Modły ab miry.

LIBAWA. 27 żniŭnia ŭ katalickim kaścioli adbudziecca uroczystaje nabażenstwo z modłami ab skorym miry.

Sprawy ab razwodzi.

MITAWA. Kurlandzkaja luteranska-ewanhelickaja konsystoryja, katoraja strymała ad 15 krasawika ŭsie padczynnyje jej, jak najwyszejszaj luteranskaj kaścielnaj instancii, sprawy ab razwody, paczała razhledać hetyje sprawy dalej i pryzywaje asoby, prasiŭszyje ab razwod, zwiarnucca iznoŭ s swajej sprawaj.

Za duszehubstwo.

MITAWA. Niamiecki akrużny sud zasudziŭ sielskaho rabotnika Wardeckaho za duszehubstwo na 12 hadoŭ u papraŭczy dom. 13 czerwienia hetaho hodu jon zabiŭ czyhunom i nażom kabietu Praŭde.

Nawalnicy.

GOLDINGEN. U pałudziennaj czaści Goldyngenskaho pawietu sioleta było szmat silnych nawalnic z daždżami, ad katorych usio wielmi piekna paŭzrastało.

U czasi aposzniaj bury piarun zapaliŭ chleŭ u dwary Fridrichshof. Aprycz dwoch ludziej zhareło mnoha praduktoŭ i skaciny.

Pahibiel liwoŭ.

Liwy—heta, jak wiadoma, byli asnaŭnyje żychary Litwy. Czysło ich mała-pa-mału zmienszałosia, i ŭ aposznije hady ich było tolki kala 1.000 dusz u paŭnocznaj czaści Kurlandii — ŭ 14 mizernych wioskach. «Voss. Ztg.» pisze ab hetkaj trahicznaj pahibieli ich:

Kali nabliżalisia wajennyje wypadki, liwy pastanawili pakinuć swaje nasidżenyje miejscy i pierebracca na ostroŭ Ejsel. Usio swajo dabro jany złażyli na łodki dla pierajezdu, padpalili swaje wioski i papłyli ŭ more. Ŭ darozi ich naścihła nawalnica, łodki ich adna za adnej zatanuli, i jany ŭsie pahibli.

My pierekazywajem hetu historyju pawodłuh apisańnia «Voss. Ztg.», ale niejak ciażka dać hetamu wieru.

WIESTKI Z RASIEI.

—s—

Z hramadzkaho życcia.

Kanonizacija Paŭła Szalonaho.

Maskoŭski historyk, prafesar A. Kizewetter, u hazeci maskoŭskich prafesaroŭ, „Russk. Wiedom.“, zanimajecca pytańniem, ab katorym my ŭżo raz pisali. Jon apawiedaje ab niezwyczajnaj ahitacii duchawienstwa Pietrapaŭłoŭskaho Sabora ŭ Pieciarburzi, dzie pacharonieny ŭsie rasiejskije cary, paczynajuczy ad Pietra I. Z usich kancoŭ Rasiei zjeżdżajucca siudy bahamolcy i bahamołki, katorym razdajucca braszurki z apisańniem „cudoŭ“, jakije bytcym to dziejalisia na mahile impieratara Paŭła I. Kizewetter każe, szto heta robicca dziela padhatoŭki kanonizacii praszczura rasiejskaho cara. Braszurki hetyje majuć sztempel cenzury Św. Synodu, znaczyć, i razdajuć ich sa zhodaj wyszejszaj duchoŭnaj ułaści.

Adzin s „cudoŭ“, katoryje apisany u braszurcy, byŭ taki. Nieki bahaty czeławiek byŭ winawat biednaj udawie hroszy, ale nie chacieŭ addawać, bo jana zhubiła dakumenty. Bahacz hety wykinuŭ jaje nawat s chaty. Ale cieraz 3 hadziny jon sam pryjszoŭ da ŭdawy i na kaleniach prasiŭ pryniać 10.000 rub. Heta

niespadziewanaja pieramiena ŭ sercy bałacza zrabiłasia zatym, szto ŭdawa, pasłuchaŭszy rady swajej staroj słuhi, try hadziny maliłasia na mahile impieratara Paŭła...

U kancy braszurki nadrukowan hetki pryzyŭ duchawienstwa Pietrapaŭłoŭskaho Sabora:

„Usich błahawiernych adnawiercoŭ, katoryje na sabie spaznali siłu malitwy na mahile praszczura naszaho cara, prosim nas ab hetym pawiedamić“.

Kizewetter u swajej staćci wostra wystupaje proci ludziej, nadumaŭszych hetu aferu. Abureńnie pawažnaho maskoŭskaho wuczonaho lohka zrazumieć: szalony Pawał, katory wyzywaje roŭnuju ahidu i jak car, i jak czeławiek, i jak baćka siamji, zanimaje ŭ historyi lisznie wyraznaje miejsco. Jaho pałažeńnie ad hetaj afery ani nia źmienicca, dy tolki pacierpić na hetym pawaha prawasłaŭnaj cerkwy, katoraja daje dla hetkaj niahodnaj kamedyi swajo imia.

Prawy gabinet.

BERN. „Bund“ danosić s Pieciarburha:

Žduć, szto da gabinetu ministroŭ uwojduć: b. minister unutrenych spraŭ Makłakow i b. minister sudoŭ Szczegłowitow. Abodwych liczać za staronnikoŭ skoraho mira.

Prawy Sztyrmera buduć szmat pawialiczeny.

STOKHOLM. Pawodłuh peŭnych wiestak, spadziajucca, szto na miejsco ministra zahranicznych spraŭ budzie naznaczen Botkin, b. portugalski pasoł, prawy.

PIECIARBURH „Now. Wr.“ pisze: „Pry zaniaćci miejsca ministra sielskaj haspadarki hraf Bobrinskij zažadaŭ, kab jamu dali ŭsie prawy daŭniejszych ministroŭ i kab prysłuchaŭ jamu naczalnik cywilnaho uradu dziela zmahańnia z darażyniej, Obielinskij.

Ekonomicznyje sprawy.

PIECIARBURH (W.T.B.). Za piać miesiacoŭ hetaho hodu cennaść wywazu dachadziła 151.766.000 rub., —na 60 miljonoŭ bolsz, czym za toj že czas letaś. Ahulnaja cennaść ŭwozu dachodzić da 641 miljona,—znaczyć, na 410 miljonoŭ bolsz letaszniaho hodu.

„Kataržny“ syndykat.

Aposzniaja rasiejskaja panama s kožnym dniom razrastajecca. Wykrywajucca ŭsio nowyje i nowyje asoby, katoryje da hetaj brudnaj sprawy zamieszany, — ŭ tym czyśle mnoha dam. Nazywajuć „Didinu“ i Wurobowu. „Didina“ — heta adna z „źwiozd“ pieciarburskaj sceny i dam „paŭświetu“. Jana, adnak, cikawić nas zatym, szto liczycca „pryjacielkaj“ wialikaho kniazia Barysa Aleksandrowicza. Ab Wurobowoj my ŭžo pisali, szto jana wielmi družyć z wialikaj kniahiniaj Milicaj, daczkoj byŭszaho czornahorskaho karala. Jana zanimaje pry impieratarskim dware hetkaje samaje miejsco, jakoje sto hadoŭ tamu nazad zanimała baronesa Kriudener, nahnaŭszaja mistycyzm na Aleksandra I. „Finansowyje tuzy“, jak widać, wykarystali hetych dam, kab praz ich siłu ŭ prydwornych kruhach wiaści swaje ciomnyje sprawy i nažywacca na narodnaj biadzie.

Spekulanty.

PIECIARBURH. „Wiecz. Wr.“ pisze ab nowych aresztach predstaŭnikoŭ finansowych kruhoŭ. U prawincyonalnych miestoch znajszli wialikije zapasy cukru, skuplenaho dziela spekulacii.

PIECIARBURH. Pieciarburski haława Lelanow, jak akazałosia, zanimaŭsia skupkaj tawaroŭ dla spekulacii. Za czas wajny jon hetak zarabiŭ niekolki miljonoŭ. Miestowaja duma damahajecca, kab ułaści ŭzialisia za hetu sprawu.

Nieudaczny kirmasz.

KOPENHAGA. Rasiejskije hazety piszuć ab poŭnaj nieudaczy Niżeharodzkaho kirmasza. Tawaroŭ było mało, dyj jany byli straszeńnie darahije—ŭ piać abo szeć razoŭ daražejszyje, czym dwa hady tamu nazad. Miestowyje uprawy ŭ roznych haradoch radzili kupcam zusim nia jechać na kirmasz.

Wuczycielski kryzis.

PIECIARBURH. Pa zahadu wajennaho ministra zwolnieny z apałczeńnia narodnyje wuczycieli, bo ad niedastatku ich szkolnaje życcio zusim zamiraje.

Kala wajny.

Nalot na o. Ezel.

BERLIN. (W.T.B.). Niekolki niamieckich latuczych eskadr 13 žniŭnia iznoŭ zrabili nalot na aerodromy Pappenholm i Lebara. Usie latuny wiarnulisia nazad, nia hledziaczy na zajadły abstreł.

Zajawa hienerała Ewerta.

MIŁAN. „Corr. della Sera“ danosić z rasiejskaj hłaŭnaj kwatery ab zajawi hienerała Ewerta žurnalistam, szto nia može być hutarki ab kancy wajny, pakul na rasiejskaj ziamli staić choć adzin niamiecki ci aŭstryjacki sałdat. Ewert adznaczywaje uzrost upornaści zaszczyty ważnych niepryjacielskich centroŭ, jak Baranawiczy i Kowel, pry hetym na ŭsim fronci widać znak silnaj woli i pawažnaho nacisku, katoryje tłumaczacca pryjezdam Hindenburga na wajenny teatr. Heta, adnak, tolki pawialiczywaje cennaść zdabyczy, katoraj treba dajści, bo rasiejcy majuć wialikuju paszanu dla niamieckaho hieneralissimusa.

Tajomny hość.

WIENA. Jak danosiać s Czernowic, u aposznich dniach tamaka była niejkaja nadta ważna rasiejskaja asoba. Życharom zabaronieno było pad stracham śmierci wychadzić z domu praz 24 hadziny i zahadano pazawieszywać usie wokny. Na wulicach husta pastaŭleny byli sałdaty. Szmat kryczali „ura“!

Padaroža wajennaho ministra.

PIECIARBURH. „Press biuro“ danosić, szto wajenny minister Szuwajew s pazwaleńnia cara pajechaŭ u doŭhuju służbowuju padarożu. Sprawy ministerstwa wiadzie jaho pamocznik, hienerał Frołow.

Kala atstaŭki Kuropatkina.

KOPENHAGA. Paśla taho, jak zatrata straszennych zapasoŭ amunicii nie dała žadanych rezultatoŭ, Kuropatkin, pa prykazu naczalnika hieneralnaho sztabu, Aleksiejewa, prybyŭ u hłaŭnuju kwateru, dzie jaho paczali karyć za biazczynnaść. Jon apraŭdywaŭsia užo znanymi ŭ jaho skarhami na toje, szto jamu nie dali patrebnaho czysła rezerwoŭ, i prasiŭ dać jamu atstaŭku, kali nia budzie hetych rezerwoŭ. Aleksiejew skazaŭ, szto jaho žadańnia nielha spoŭnić, i była apawieszczena atstaŭka Kuropatkina.

Kuropatkin skazaŭ swaim pryjacielam, szto jaho zamieściciel na hetym trudnym adrezku frontu tak sama nia dojdzie udaczy.

Hienerał Ewert byŭ da-czasu naznaczen zamiaścicielem hłaŭnakamandujuczaho na paŭnoczna-zachodnim fronci zamiest wyszoŭszaho u atstaŭku Kuropatkina.

Jeszcze raz Ruzskij!

SZTOKHOLM. S pryczyny atstaŭki hienerała Kuropatkina ŭ wyszejszaj kamandzie armii buduć ważnyje pieramieny. Hienerał Ruzskij iznoŭ atrymaje wysokuju kamandu. Jon užo pryjechaŭ u hłaŭnuju kwateru i doŭha hutaryŭ s carom. Jaho pasziuć na paŭnoczny front.

Japoncy ŭ rasiejskaj armii.

WIENA. Nidaŭna papaŭszyje ŭ pałon japonskije unterafcery apawiedajuć, szto miž rasiejskaj hłaŭnaj kamandaj i pastupiŭszymi na rasiejskuju służbu japonskimi instruktarami uźniałasia sporka: japoncy admowilisia służyć na fronci i žadali wyszejszaj płaty. Paśla doŭhich pierehaworoŭ płatu japoncam pawialiczyli, ale druhoha ich žadańnia — nia bicca na fronci nia spoŭnili. Jak kažuć japoncy, ŭ rasiejskaj armii ciapier służyć kala 12.000 japoncoŭ. Czaść ich atrymliwaje pensiju ad złuczenych japonskich fabryk amunicii, katoryje dastaŭlajuć u Rasieju wajennyje materjały ad paczatku wajny.

Pasoł-kontrabandzist (?).

BUKARESZT. Hazeta „Steagul“ raskrywaje rabotu rasiejskaho pasła Koziełł-Pokleŭskaho. Hazeta winawacić pasła ŭ tym, szto jon zakupiŭ u Rumynii 17 wahonoŭ miedzi, kab kontrabandaj atprawić ich u Rasieju, ale sproba jaho była u swoj czas raskryta.

Demonstracija anhliekaho karala.

FRANKFURT. Anhlicki karol achwiarawaŭ Sazonowu order „Bath“.

TEŁEHRAMY.

Austryjackije apawieszczeńnia.

14 žniŭnia 7 niepryjacielskich marskich aeropłanoŭ atakawali Tryest. Marski leitenant Banfild, uźniaŭszysia na pawietre, prymusiŭ adzin aeropłan apuścicca ŭ more. Druhi aeropłan jon żbiŭ; aeropłan hety rażbiŭsia, latuny pahibli. Aeropłany worahoŭ skinuli niekolki bomb, nie zrabiŭszy wialikich szkod.

Tureckaje apawieszczeńnie.

KONSTANTYNOPOL. 14.VIII. Naszaje wojsko zaniało ŭ Persii Hamadan i adkinuło rasiejcoŭ nazad. U hetych bitwach my ŭziali ŭ pałon 315 rasiejcoŭ, u tym liku 1 aficera. Straty zabitymi u rasiejcoŭ dachodziać 1.000 dusz. Aprycz taho worahi pakinuli kala 2.000 skrynak s patronami.

Za wajnu.

Stanowiszcze socyalistoŭ.

DRESDEN. Socyal-demokratyczny deputat Szejdemann skazaŭ pramowu, ŭ katoraj rezka wystupiŭ proci mira za ŭsielakuju cenu. Hetki mir zrujnawaŭby Niamieczczynu i abiarnuŭ-by niamieckich rabotnikoŭ u żebrakoŭ. Szejdemann winawaciŭ socyalistoŭ u niepryjacielskich krajoch, szto jany ŭsio jeszcze nia chočuć ustanawić znosin s swaimi niamieckimi tawaryszami. Treba wytrywać. Mir može być zroblen tolki taki, katory by zabaspieczyŭ Niamieczczyni wolnaje ekonomicznaje razwićcie. Szejdemannu haracza bili ŭ dałoni.

Mižnarodny rabotnicki ruch.

Žadańnie kapalnianych rabotnikoŭ.

BERLIN. „Lok. Anz.“ pisze: 4 sajuzy kapalnianych rabotnikoŭ u Rejnska-Westfalskim pramysłowym rejoni zwiarnulisia da haspadaroŭ z žadańniem pawialiczyć zarabotnuju płatu. Piersz za ŭsio žadajuć pawialiczyć płatu tym rabotnikam, katoryje najmiensz zarablajuć.

Žadańnia žaleznadarožnikoŭ.

LONDYN. (W.T.B.). Žaleznadarožniki iznoŭ damahajucca pawyszeńnia płaty na 10%, bo wajna trywaje daŭžej, czym spadziewalisia pry aposzniaj prybaŭcy.

Hroźba zabastoŭkaj.

WASZYNGTON. Usie sproby pasrednictwa miž žaleznadarožnymi kompanijami i rabotnikami spynilisia: kali rabotnickije sajuzy spoŭniać swaju pastanowu ab ahulnaj zabastoŭcy, ŭwieś ruch na czyhunkach u Amerycy strymajecca.

Drukawana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar W. Łastoŭski.